

Etisk bedömning vid användning av välfärdsteknologi på vård- och omsorgsboende

Hyresgäster med nedsatt beslutsförmåga, exempelvis demenssjukdom kan ha svårigheter att fatta välgrundade beslut. Det kan medföra att de i sin vardag blir beroende av stöd, till exempel i form av olika hjälpmedel eller genom att andra vägleder dem. En etisk bedömning i användningen av välfärdsteknik kan användas för att säkerställa att beslut fattas för enskildes bästa, snarare än för exempelvis personalens bästa.

Nedanstående frågeställningar kan användas i bedömningen om välfärdsteknologi ska användas. Svaren kan sedan användas i den utredning som görs i samband med exempelvis införandet av positioneringslarm.

Bakgrund och mål med teknologin

- Vilken åtgärd/teknologi är det vi överväger att använda?
- Varför behövs den? Vilka behov och möjligheter har hyresgästen?
- Vad händer om ingen åtgärd vidtas? Bedöm konsekvenser för:
 - Praktiska och sociala aspekter
 - Fysiskt och psykiskt välbefinnande
 - Funktionsförmåga och livshotande risker
- Påverkas andra (anhöriga, personal, andra boende)? Är det relevant att ta hänsyn till?
- Vilka andra alternativ finns, inklusive insatser utan teknologi?
- Har liknande åtgärder testats tidigare? Vad fungerade eller inte fungerade?
- Vilken effekt förväntas för alla berörda parter?

Trygghet och risker

- Vilka risker finns det med att använda teknologin?
- Är både hyresgästen och personalen bekväma med att använda den?
- Hur hanteras risker med teknologin och av vem?

Autonomi och identitet

- Förstår hyresgästen syftet och kan lämna samtycke till användningen?
- Stämmer beslutet med hyresgästens önskemål och värderingar? Om det är osäkert, bör man undersöka vidare vad som kan vara i hyresgästens bästa intresse med hjälp av frågeställningarna nedan:
 - Vad har hyresgästen tidigare tyckt om liknande åtgärder eller teknologier?
 - Vilka konsekvenser kan det få för hyresgästen och andra om åtgärden inte används?
 - Vilka positiva och negativa effekter kan åtgärden ha?
 - Kan teknologin innebära några inskränkningar för hyresgästen?
 - Hur påverkas personalens arbete och relationen till hyresgästen?
 - Hur stämmer teknologin överens med hyresgästens livshistoria och självuppfattning?
 - Bedöms åtgärden annorlunda jämfört med personer utan omsorgsbehov?
 - Stärker eller begränsar teknologin hyresgästens möjlighet att bestämma över sitt eget liv?
 - Påverkar åtgärden hyresgästens möjlighet att röra sig självständigt?
 - Kan teknologin uppfattas som nedvärderande av hyresgästen eller omgivningen?

Integritet och rättvisa

- Inkräktar teknologin på hyresgästens fysiska eller personliga integritet?
- Kräver den att känslig information hanteras?
- Kan teknologin leda till stora krav på närstående?
- Finns risk för att den används i fel sammanhang?

Utvärdering

Efter att teknologin har använts under en i förväg bestämd period utvärderas användningen utifrån samma frågeområden som ovan.

(Materialet hämtat och omarbetat från Myndigheten för delaktighet: Etik och nedsatt beslutsförmåga)